

“TVE a Catalunya hauria d'estar en el sistema públic català”

Francesc Codina i Castillo (l'Hospitalet de Llobregat, 1994), és el president del Consell Audiovisual de Catalunya (CAC), una autoritat independent que regula els serveis de comunicació audiovisual, competència de la Generalitat de Catalunya. Codina analitza els primers anys de funcionament d'aquesta institució i l'actual situació dels mitjans audiovisuals al Principat.

D De què li serveix el CAC a un ciutadà?

—Ha de ser la seva garantia. Estem a un nivell que ja ens coneix el sector audiovisual. Ara, hem de fer saber a la població que això existeix i que ho pot utilitzar. El CAC ha de servir a la gent per poder dirigir les seves inquietuds sobre un determinat programa, contingut, publicitat, etc. Vam muntar l'oficina de defensa de l'audiència, el passat mes d'abril, és a dir, s'acaba de crear...

—Una mena de síndic de greuges de la comunicació...

—Sí, i qui s'hi dirigeixi, sempre se li respondrà. Tingui o no fonament legal la seva apreciació. Per exemple, una de les queixes que havia arribat era referent a un anunci d'uns productes làctics. Protestaven per una publicitat que podia estimular les noies a mantenir actituds que desemboquen en l'anorèxia. Les denúncies no tenien base jurídica, però tenien un fonament real clar. Així que vam contactar amb l'empresa perquè replantegés la campanya. I ho van fer.

Tenim capacitat sancionadora (podríem arribar a tancar una emissora o a fer sortir una pantalla en negre...), però en un any no hem sancionat ningú, i tant de bo passin molts anys sense fer-ho. Voldrà dir que qualsevol cosa que es plantegi s'haurà corregit abans d'aplicar cap sanció. Aquesta és la força moral que hem de tenir.

—Quina valoració en fa, d'aquest primer any del CAC?

—Ha estat un any molt intens. Des

un punt de vista quantitatiu, considerem que s'ha fet molta feina: crear una administració que no existia, fer el seguiment de la llei pel que fa al camp audiovisual, elaboració d'informes... Així, per exemple, hem fet els informes per a les noves concessions de ràdio i televisió, com s'hauria de canviar el marc legal espanyol perquè Catalunya tingués més competències en matèria audiovisual, l'informe sobre la pluralitat dels mitjans audiovisuals, un estudi sobre el tractament de les tragèdies...

El que passa que tot això ho hem fet sense fer soroll. Crec que, de feina, n'hem feta molta i n'estem satisfets.

—El CAC va néixer enmig d'un debat molt polititzat i que de fet encara és obert, sobre el mitjans audiovisuals públics... Aquell procés pot haver estigmatitzat la feina del CAC?

—Home, la llei de creació del CAC es va fer per unanimitat. A més a més, els consellers del CAC —que s'han d'escollir per tres de les forces polítiques del Parlament— també van ser elegits per unanimitat... Per tant, la legitimitat democràtica estava absolutament garantida. El que va passar és que es va anar creant un clima que pretenia fer creure que els membres del CAC havien estat escollits per quotes polítiques. Aquestes reticències que hi havia, en especial del món dels professionals (Col·legi de Periodistes, Sindicat de Periodistes...) eren lícites, com vaig dir des del primer moment. Però jo el que vaig demanar, allora, era que ens deixessin treballar i que fos la feina del CAC la que con-

“A Europa, hi ha 36 estats que tenen una entitat reguladora [com el CAC]. A Espanya no n’hi ha. A Catalunya, sí. Això és una mostra de maduresa del poble català”

firmés o dissipés les reticències. I també vaig demanar que ni el Govern utilitzés el CAC per tapar vergonyes, ni que l’oposició l’utilitzés contra el Govern. La llei crea això com un organisme independent del Govern. I crec que hem demostrat que hem tingut una independència total.

També he de dir que les pors que teníem, que els uns i els altres intentessin utilitzar-nos, s’han esvaït totalment. No hem tingut mai cap tipus d’interferència, cosa que ens ha permès treballar amb tota llibertat.

Som conscients que el CAC és una eina delicada, que si la cuidem bé, en aquests primers anys, això es consolidarà molt i és molt important per al país —la ràdio i la televisió són eines que influeixen moltíssim en la societat. Si el CAC s’accepta com una institució de prestigi, haurem fet una feina important per al país.

—Quin paper tenen aquest tipus d’institucions a Europa?

—Totes aquestes institucions tenen un gran prestigi dins dels mateixos estats. A Europa, hi ha 36 estats que tenen una entitat reguladora. A Espanya no n’hi ha. A Catalunya, sí. Això és una mostra de maduresa del poble català. Ens hem dotat d’un organisme

que ja el té pràcticament tota Europa.

—En un context polític diferent al Parlament de Catalunya, el CAC ja seria prou fort per evitar interferències?

—Si això passa mai, el CAC ja serà molt fort. Estava convençut, quan vam néixer, que seríem forts, en el sentit de ser independents. Com més temps passi, més. N’estic convençudíssim. Si d’aquí uns anys hi ha qualsevol canvi d’equilibris polítics a Catalunya, això ja serà prou fort i no l’afectarà gens.

—Entre els informes que ha fet el CAC hi ha el de les modificacions de legislació espanyola necessàries per poder ordenar el model comunicatiu de Catalunya... És factible ordenar un sistema audiovisual tan divers com administracions públiques hi ha (RTVE —Govern espanyol—, CCRTV —Generalitat—, COM-Ràdio —Diputació de Barcelona—, mitjans locals)?

—El document sobre modificació de la normativa no entra tant en aquests aspectes, sinó en el de definició de servei públic.

Venim d’una televisió pública nascuda en plena dictadura, el primer que es va fer —ja en democràcia— fou l’Estatuto de RTVE... Però és clar, després ve la llei de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió (CCRTV), el 1983. I després vénen les privades... I entre mig de tot això, les lleis de tercers canals i després la de televisions locals... És a dir, es va configurant un panorama complex, sense variar el marc normatiu inicial.

Cal una modificació legal del marc normatiu espanyol, perquè s’ajusti més a la realitat i que no hi hagi contradiccions legals. I també cal fer-ho a Catalunya, on tenim una llei de la CCRTV del 1983 —des de llavors ha plogut molt!— i, a més a més, es va fer mimètica a l’Estatuto de RTVE. En l’estudi també oferim propostes per modificar determinades lleis. Fins i tot diem que s’hauria de modificar l’article 10 de l’Estatut de Catalunya, perquè es basa en l’Estatuto de RTVE, que si ja no val, no pot ser que valgui l’article. I també expliquem que la Generalitat pot fer més lleis que no les que està fent.

—També heu fet un estudi per definir què és un servei públic, referit als mitjans...

—Ens decantem per un servei de comunicació públic únic. Únic del tot és impossible, però el que sí que diem, sobretot pels mitjans públics, és que s’ha de fer un programa marc, elaborat pel Parlament de Catalunya, que hauria de definir clarament què ha de fer una televisió pública, com s’ha de finançar, quines característiques ha de tenir... I que sigui comú per Catalunya.

Dit això, també cal optimitzar recursos. No té sentit que una televisió pública, com Televisió de Catalunya, estigui produint molt de material i que no pugui ser utilitzat per les televisions locals, per exemple. O TVE a Sant Cugat del Vallès, amb uns grans estudis, que no produeix més del 20% de la capacitat que té.

Un cop establert el programa marc, cada televisió hauria d’acomodar les seves activitats a aquest programa. Llavors un contracte programa hauria de definir què val cada projecte i com es fa. Aquest sistema també serveix a nivell local, entre el govern municipal i qui exploti aquell mitjà.

Nosaltres, doncs, fem apostes per racionalitzar tots aquests nivells comunicatius públics.

—Aquesta racionalització es podria traduir en el fet que TVE-Catalunya, TVC i una altra televisió pública local, com per exemple Barcelona TV, facin programacions complementàries?

—TVE de Catalunya, per exemple, hauria d’estar en l’òrbita del sistema públic català. Amb això ja estaries agrupant dues cadenes molt importants. La resta, creiem que totes les televisions locals poden tenir una gran vida pròpia. Cada vegada més, les televisions locals hauran d’anar concretant més la seva oferta. No està renyit amb el fet que hi hagi una xarxa comuna del tema d’informatius i de continguts generalistes, però després cadascuna es limitarà molt al seu interès territorial. Cada vegada més tindran la necessitat, a mesura que vagin sortint-ne més i més, d’especialitzar-se.

N'és un exemple Flaix TV, que funciona a ciutats com Barcelona, Lleida o Girona. Ha fet un disseny molt similar al que han fet en ràdio, és a dir, pensat per a la gent jove, molt musical, molt dirigit a un sector...

—Com es resol, per cert, el batibull que hi ha avui amb la proliferació de televisions locals?

—A Catalunya n'hi ha una seixantena que emeten normalment i un centenar, amb totes les que tenen alguna activitat. La llei que regula les televisions locals, de l'any 1995 no l'ha desenvolupada l'estat. Així que es pot dir que les que estan funcionant des de després d'aquell any no tenen cap legalitat que les empari.

Hi ha una gent que ha fet unes inversions importants, unes emissores que funcionen, amb una inseguretats jurídica extraordinària. Per això hem fet una mesa de treball amb les entitats municipalistes, el Govern de la Generalitat i el CAC, per dotar-nos d'un marc de compromisos que permeti ordenar i controlar aquest àmbit. Cap dels presents té capacitat de canviar les lleis —ho ha de fer el Congrés de diputats—, però ens hem dotat d'unes regles de joc que permetran a les televisions locals treballar amb més estabilitat.

—Un altre estudi que ha fet el CAC és sobre el pluralisme als mitjans de comunicació... La conclusió és que la informació és institucional i no hi ha pluralisme. Estem en estat crític?

—No, no, no... D'entrada, si ho comparem amb l'estat espanyol els mitjans de comunicació, en especial els públics, són altíssimament més plurals a Catalunya...

—Però si ho comparem amb els nivells europeus...

—La crisi de pluralisme és a tot arreu. El pluralisme és un concepte molt ampli, no només abraça el tema polític. Si es pregunta a algú si la seva professió, religió, cultura o ideologia és prou recollida als mitjans públics, segurament dirà que no.

De pluralisme n'hi hauria d'haver més, és cert. Però en cavi, quan es pregunta sobre la credibilitat, malgrat que no considerin aquests mit-

"El fet és que als mitjans de comunicació públics hi ha una presència més gran dels representants de l'administració a la qual pertanyen."

jans de comunicació prou plurals, sí que els valoren.

El fet és que als mitjans de comunicació públics hi ha una presència més gran dels representants de l'administració a la qual pertanyen.

—...Potser el finançament és la clau d'aquesta dependència?

—Sí. I sobretot els locals és on es pot donar més, perquè és on més depenen del pressupost municipal.

—Quin és el model de finançament ideal, pel mitjans públics?

—Nosaltres no parlem de programes públics, sinó de programació. Així, pensem que la programació pública s'ha de pagar amb fons públics, i la que no, amb privats. De tota manera, també pensem que els mitjans públics han de tenir menys publicitat que els privats.

Però, la Comissió Europea, a banda de defensar la igualtat d'ingressos en publicitat entre televisions públiques i privades, no distingeix entre programació, sinó entre programes públics i privats. És a dir, pel CAC, si un programa considerat "servei públic" —com ho pugui ser un de lectura— s'emet enmig de dos espais que arrosseguen audiència, es pot considerar programació pública el conjunt de la programació. La Comissió, en canvi,

considera que s'ha de distingir entre programes, no entre programació. Estem dient el mateix, però amb uns determinats matisos. Nosaltres per comptes de parlar de programes parlem de programació.

—Aviat es concediran les llicències de televisió digital terrestre...

—D'aquí un temps Catalunya pot tenir per primera vegada televisió privada en català, a través de la televisió digital terrestre.

—Quantes concessions hi haurà de televisió digital terrestre a Catalunya?

—La informació que tenim és que la Generalitat de Catalunya podrà donar dues llicències. I cadascuna d'elles pot transmetre vuit canals diferents.

—Quina serà la presència del català?

—Totes les notícies que tenim diuen que tot serà per a canals en català. És a dir, la presència del castellà en l'oferta televisiva aquí és infinitament superior que la catalana.

Per tant, el criteri del CAC serà que han de ser en català. Ha estat criteri del Govern català fins ara i de la mateixa manera ho hem defensat nosaltres en el nostre document sobre la pluralitat.

Enric Rimbau